

*Л.О. Грищенко,
вихователька-методистка ДНЗ № 5 м. Малина
І.В. Дідківська,
вихователька ДНЗ № 5 м. Малина*

Використання методики «Лялька-персона» у роботі з дошкільниками

Ми, педагоги, постійно в пошуку інноваційних педагогічних технологій. У своїй роботі з дошкільниками застосовуємо методику «Лялька-персона» («Persona Dolls»). Впроваджуючи її, вчимо дітей критично мислити, висловлювати почуття, свої думки, розуміти права та обов'язки, а також вчимо їх протистояти несправедливості.

У 50-их роках ляльку-персону вперше використали в дитячому садку США. Кожна лялька «оживала» і мала свою життєву історію. Методику «Persona Dolls» взяли собі на озброєння: Велика Британія, Австралія, Сполучені Штати Америки, Німеччина, Південна Африка. Лише на початку 2016 року ця методика була вперше представлена в Україні – це був її перший і впевнений крок.

Ця методика творча, інтерактивна. В її основі лежить систематичне використання в роботі з дітьми «ростових» ляльок, що мають індивідуальні особливості. Ці ляльки – особливі, неповторні іграшки. Коли ми, педагоги, створюємо ляльку з унікальною індивідуальністю, то перетворюємо неживий предмет на «людину» зі своїм ім'ям, характером, статтю і віком. Така лялька має свою родину, уподобання, страхи, смаки, улюблені заняття, історію життя.

Лялька-персона стала для нас інструментом. Вона з'являється в групі, коли вихователь організовує з дітьми спільну розмову та знайомить їх з різними історіями, що сталися з лялькою. Ляльки, їхні історії допомагають дітям усвідомити себе як особистість, вчать поважати соціальне походження і культуру, сімейні обставини свої та інших.

Ляльки, їхні історії – ефективна методика, яка дає нам змогу усувати упередження, дискримінацію. Використовуючи різноманітні ляльки-персони, ми виховуємо в дітей поважне відношення до різноманітних культур, способів життя, мов, формуємо усвідомлення унікальності, їх цінності. Вони допомагають дітям відчувати себе частинкою колективу. Персонажі, їхні історії, виховують почуття справедливості, розвивають вміння слухати, співчувати, вчитися в них. Спілкуючись з лялькою, дошкільнята набувають впевненості, навичок життя. Ляльки є носіями позитиву. Вони допомагають дітям висловлювати свої почуття і переживання, почуватися захищеними. Поступово поповнюється словниковий запас дітей. Діти активно використовують слова для опису емоцій та почуттів ляльок. Дошкільнята вдосконалюють вміння вирішувати проблемні ситуації.

Коли лялька приходить до дітей, педагог, виконує функцію її «перекладача». Лялька знаходиться на руках вихователя і періодично на вухо «шепоче». Важливо, щоб всі діти привіталися з нею. Презентація ляльки –

інформативна, коротка і цікава. Головне завдання – привернути увагу дітей, зацікавити, заохотити. Важливо, щоб у них виникнуло бажання поділитися з лялькою своєю історією. Лялька-персона приходить у гості періодично, один раз на два тижні, на короткотривалі зустрічі. Поводитись з нею потрібно поважно, дбайливо, цим ми демонструємо для дітей приклад ставлення один до одного.

Представляти першою потрібно ляльку-хлопчика, щоб діти не вважали, що ляльки, це лише дівчатка. В дитячому садку мають бути різні ляльки-персона. Намагайтеся заздалегідь детально вивчати особливості життя тих дітей, чиї риси хочете втілити у ляльці, для того, щоб персонажі виглядали правдиво. Варто пам'ятати, що під час розроблення ляльок-персон, які представляють інші культури, мало знайомі педагогам, потрібно добирати відповідні імена і правильно їх вимовляти.

Найкраще ляльок виготовити самостійно. Вони мають мати природний вигляд, не бути схожими на тих, що є в магазинах.

Для обговорення ми обираємо різні теми із суспільного життя, різноманітних подій, а також ті, які підказали батьки. Історії створюємо відповідно до віку дітей, щоб їм були вони цікаві, містили нову інформацію, спонукали до розмови. Не варто брати довгі сюжети, це відволікає дітей. Коли ми складаємо історію на основі реального сюжету, то вибираємо ляльку іншої статі, щоб дитина не могла впізнати себе. Важливо те, щоб історії були емоційно-позитивні.

Теми можуть бути такі:

- Самооцінка.
- Страх та фобії.
- Жорстоке поводження (діти та тварини).
- Конфліктні ситуації.
- Дружба.
- Доброта.
- Формування опозиції до окремої дитини.
- Насилля в сім'ї.
- Статус (роль) дитини в родині.
- Патріотичне виховання.
- Досвід. Створення нового.
- Здоров'я.
- Пізнавальні та інформативні теми.
- Збереження природи.
- Розвиток мовлення.
- Діти-інваліди.
- Діти-сироти.
- Діти-переселенці.
- Діти і війна.
- Гендерні ролі.
- Статеве виховання.

- Малозабезпечені.
- Гроші.
- Подарунки.
- Вибір професії.
- Емпатія.
- Моральні якості.
- Увага до старших членів родини.
- Поважаймо старість!
- В групі новачок.

Перспективне планування

Вересень:

- Знайомство.
- Вчимося дружити.

Жовтень:

- Культурно-гігієнічні навички.
- Самооцінка.

Листопад:

- Чи потрібно любити тварин? (тема підказана батьками)
- Про доброту.

Грудень:

- Мої страхи.
- Подарунки.

Січень:

- Українські зимові свята.
- Гроші.

Лютий:

- Дитина-інвалід.
- Роль (статус) дитини в родині. (тема підказана батьками)

Березень:

- Я – хлопчик, я – дівчинка.
- Моє оточення.

Квітень:

- Будь природі другом.
- Допомагайлик.

Травень:

- Майбутні школярі. (тема підказана батьками)
- Літечко, привіт!

Отже, ми дійшли висновку, що, спілкуючись під час зустрічей з лялькою-персоною, діти отримують нові знання, удосконалюють свої вміння і навички, у них формуються навички соціальної поведінки. Діти особистісно та емоційно ростуть, вони краще розуміють навколишній світ, а здоровий спосіб життя стає

для них нормою. Особливо важливо, що діти вчаться оцінювати різні варіанти у вирішенні проблемних ситуацій та обирати ті, які гарантують позитивний результат.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про охорону дитинства» // Відомості Верховної Ради, 2001, N 30.
2. «Ляльки з особистими історіями (ляльки-персони): методика соціального та психологічного розвитку дитини»/ Під заг. ред. Софій Н.З., Найдю Ю.М. – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. – 52с.
3. Ляльки з особистими історіями (ляльки-персони): методика соціального та психологічного розвитку дитини: Навч. посіб. – «Крок за кроком».
4. Гриценюк Л.І., Обухівська А.Г., Панок В.Г. Психологічна служба та психолого-медико-педагогічні консультації системи освіти України. К.: «Ніка –Центр», 2005. – 30 с.
5. Дятленко Н. Лялька як персона, або нові можливості застосування іграшки в педагогічному процесі // Вихователь - методист дошкільного закладу. – 2017. – № 5.